

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 687/2022-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Marcel Mašan, s. r. o., Hviezdoslavova 2, Poprad, proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Cdo/64/2021 z 18. júla 2022 (správne 28. júla 2022) takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Navrhuje tiež priznať mu primerané finančné zadostučinenie a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručенou Okresnému súdu Humenné 19. septembra 2014 domáhal od žalovaného advokáta [REDAKOVANÉ] zaplata sumy 7 000 eur s príslušenstvom. Sťažovateľ žalobu odôvodnil tým, že z dôvodu trestného stíhania jeho syna [REDAKOVANÉ] mu ako obhajcu zvolil žalovaného, ktorému 28. novembra 2012 zaplatil dohodnutú zálohu na zmluvnú odmenu vo výške 10 000 eur. Žalovaný 28. novembra 2013 sťažovateľovi vyúčtoval odmenu za poskytnuté právne služby vo výške 5 091,12 eur. Sťažovateľ s vyúčtovaním nesúhlasil, čo žalovanému oznámil listami z 9. decembra 2013 a 27. februára 2014. Žalovaný sa mal so sťažovateľom telefonicky dohodnúť, že z prijatej zálohy mu vráti 8 000 eur. Sťažovateľovi vrátil žalovaný 27. júna 2014 sumu 1 000 eur s oznámením, že zvyšok z poskytnutej zálohy vráti dodatočne do niekoľkých dní. Žalovaný však od tohto momentu prestal so sťažovateľom komunikovať a zvyšné finančné prostriedky nevrátil.

3. Okresný súd v poradí prvým rozsudkom č. k. 18C/318/2015 z 19. októbra 2017 žalobu sťažovateľa zamietol s odôvodnením, že na základe vykonaného dokazovania považoval za preukázané, že žalovaného splnomocnil na zastupovanie v trestnom konaní priamo syn sťažovateľa, a nie sťažovateľ, z čoho vyplýva, že sťažovateľ nie je zmluvnou stranou tohto záväzkového vzťahu, a tak v konaní nedisponuje vecnou legitimáciou.

4. Krajský súd v Prešove na základe odvolania sťažovateľa uznesením č. k. 25Co/33/2018 z 13. septembra 2018 zrušil rozsudok okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že právny záver okresného súdu je predčasný. V ďalšom konaní mal okresný súd posúdiť obsah ústnej dohody uzavretej medzi sťažovateľom a žalovaným. Tiež mal zistiť, či zmluvu o právnej pomoci uzavrel žalovaný so synom sťažovateľa, čo bolo jej obsahom, a okrem iného aj spôsob zaplatenia a výšku odmeny. Predmetom zisťovania mali byť tiež dôvody, pre ktoré bol žalovaný ochotný vrátiť sťažovateľovi časť poskytnutej odmeny v kontexte eventuality neexistencie žiadneho právneho vzťahu. Krajský súd tiež uložil pokyn venovať sa tvrdeniu sťažovateľa, že jeho syna v rovnakom trestnom konaní súčasne zastupoval aj advokát [REDAKOVANÉ], z ktorého dôvodu usmernil proces k zisteniu, či išlo o pluralitu obhajoby, kým a kedy došlo k podpisu plnomocenstva pre tohto advokáta a či predmetom právnej pomoci zo strany žalovaného mali byť iba úkony súvisiace s prepustením syna sťažovateľa z väzby na slobodu alebo aj iné právne služby s jednorazovou zmluvnou odmenou.

5. Po vrátení veci okresný súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 18C/318/2015 zo 14. novembra 2019 žalobu sťažovateľa opätovne zamietol s odôvodnením, že medzi žalovaným a synom sťažovateľa vznikol záväzkový vzťah, a to na základe plnomocenstva zo 4. septembra 2012, v ktorom syn sťažovateľa splnomocnil žalovaného na jeho právne zastupovanie v trestnom konaní, ako aj v iných konaniach. Syn sťažovateľa sa zaviazal uhradiť trovy právneho zastupovania príkaznou zmluvou podľa § 724 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), čo determinovalo procesnú legitimitáciu týmto dvom účastníkmi zmluvy. To, že sťažovateľ rokoval so žalovaným, vyplatil mu odmenu, bolo mu zaslané vyúčtovanie a vrátená časť odmeny, nemení nič na tejto skutočnosti. Sťažovateľ iba obstarával veci za svojho syna vzhľadom na to, že sa nachádzal vo výkone väzby a mal obmedzené možnosti. Iná situácia by nastala, ak by sťažovateľ svojmu synovi sám zvolil obhajcu podľa § 39 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „TP“). Takéto písomné splnomocnenie však súdu predložené nebolo.

6. Vo vzťahu ku kasačným dôvodom uznesenia krajského súdu okresný súd uviedol, že sťažovateľ mal možnosť pre svojho syna písomne splnomocniť v trestnom konaní obhajcu podľa § 39 ods. 1 TP, no takéto plnomocnenstvo nebolo súdu predložené. Vychádzal z plnomocenstva podpísaného synom sťažovateľa. Podľa okresného súdu sťažovateľ už iba zariad'oval pre svojho syna potrebné záležitosti. Podľa názoru okresného súdu je preto irelevantné zaoberať sa obsahom ústnej dohody medzi sťažovateľom a žalovaným, pretože je nepochybne preukázané, že právny vzťah vznikol medzi synom sťažovateľa a žalovaným. Podľa tvrdenia sťažovateľa mal žalovaný za odmenu 10 000 eur zariadiť prepustenie jeho syna z väzby na slobodu, no nebol úspešný. Žalovaný bol ochotný sťažovateľovi vrátiť sumu 1 000 eur (pred pojednávaním 3 000 eur) pre zmierne ukončenie veci. Žalovaný mal adresovať vyúčtovanie odmeny za zastupovanie priamo synovi sťažovateľa, avšak na žiadosť sťažovateľa bolo vyúčtovanie doručené jemu, a to opätovne z dôvodu, že jeho syn sa nachádzal vo výkone väzby. Tiež nebolo sporné, že syn sťažovateľa mal aj iného obhajcu, ktorého písomne splnomocnil sťažovateľ. Táto skutočnosť podporuje tvrdenie, že sťažovateľ mohol

takto postupovať aj v prípade žalovaného. Tvrdenie sťažovateľa, že jeho syn udelil žalovanému plnomocenstvo na jeho zastupovanie len preto, aby sa k nemu dostal do väzby, je nepravdivé, pretože aj v prípade udelenia splnomocnenia inou oprávnenou osobou je obhajca oprávnený na všetky úkony právnej služby, a teda aj návštevy klienta vo väzbe. Krajský súd sa na základe odvolania sťažovateľa potvrdzujúcim rozsudkom č. k. 11Co/9/2020 z 10. septembra 2020 na druhýkrát s rozsudkom okresného súdu stotožnil.

7. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietal, že okresný súd sa neriadil záväzným pokynom krajského súdu uvedeným v kasačnom rozhodnutí. Sťažovateľ naformuloval právnu otázku, či má podpísanie plnej moci jeho synom, ktorým poveril žalovaného na jeho zastupovanie v trestnom konaní, prednosť pred ústnou zmluvou o poskytnutí právnych služieb dohodnutou medzi sťažovateľom (resp. inou oprávnenou osobou) a žalovaným, a či môže byť takáto ústna zmluva nahradená podpísaným splnomocnením jeho syna, aj keď jeho syn nedojednal zmluvné podmienky a ani neplnil povinnosti vyplývajúce zo zmluvy.

8. Najvyšší súd namietaným uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 447 písm. f) CSP s odôvodnením, že z obsahu rozsudku krajského súdu vyplýva, že krajský súd sa touto otázkou nezaoberal a nezaujal k nej právny názor, a teda ani na nej nezaložil svoje rozhodnutie. Z rozsudku okresného súdu je zrejmé, že predmet sporu krajský súd právne posúdil podľa § 39 TP a § 724 OZ a dospel k záveru, že nároku uplatňovanému v konaní sa môže domáhať iba jeho syn. Skonštatoval, že krajský súd v spojení s okresným súdom ustálil vznik záväzkového vzťahu medzi synom sťažovateľa a žalovaným na základe zisteného skutkového stavu a tento záver tak nebol výsledkom aplikácie či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu. Pokiaľ by najvyšší súd pristúpil k preskúmvaniu navrhovanej právnej otázky, rozhodnutie dovolacieho súdu by neovplyvnilo výsledok konania vo veci samej.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ namieta, že právna otázka uvedená v podanom dovolaní bola naformulovaná správne. Nestotožňuje sa s tvrdením najvyššieho súdu, že by zodpovedanie právnej otázky nevedlo k zrušeniu, resp. zmene rozhodnutia krajského súdu, pretože dôvodom zamietnutia žaloby bol nedostatok jeho vecnej legitimácie. Podľa sťažovateľa zo žaloby vyplýva, že so žalovaným uzavrel ústnu zmluvu o poskytovaní právnych služieb, pričom popri tejto ústnej zmluve bola uzavretá ešte ďalšia písomná zmluva medzi jeho synom a žalovaným. Vyriešenie právnej otázky je pre rozhodnutie kľúčové. Vecnú legitimáciu sťažovateľ v konaní vyvodzoval z existencie ústnej zmluvy so žalovaným, nie z písomného plnomocenstva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke sťažovateľa, že najvyšší súd sa odmietol zaoberať dovolacou právnou otázkou, ktorá by mala podľa jeho názoru význam na celkový výsledok konania pred súdmi nižšej inštancie. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu

a krajského súdu [právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09, II. ÚS 112/2020, III. ÚS 347/2021)].

11. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu a krajského súdu sumárne vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou domáhal proti žalovanému zaplata sumy 7 000 eur s príslušenstvom z titulu zaplata zálohy za dohodnutú odmenu pre žalovaného z dôvodu zastupovania jeho syna v trestnom konaní, ktorý sa v tom čase nachádzal vo väzbe. Sťažovateľ v konaní pred všeobecnými súdmi tvrdil, že so žalovaným uzavrel ústnu zmluvu o poskytovaní právnych služieb, ktorá sa mala týkať prepustenia jeho syna z väzby na slobodu. Pretože bol žalovaný v trestnom konaní neúspešný (syn sťažovateľa nebol prepustený), sťažovateľ po doručení vyúčtovania žalovaným za poskytnuté právne služby nesúhlasil s požadovanou odmenou (5 091,12 eur) a namietal, že sa so žalovaným dohodol, že v prípade jeho neúspechu vráti poskytnutú zálohu v celom rozsahu.

12. Okresný súd v spojení s krajským súdom považovali po predchádzajúcej kasácii rozsudku okresného súdu z 19. októbra 2017 za preukázané, že syn sťažovateľa podľa § 39 ods. 1 TP písomne splnomocnil žalovaného na jeho právne zastupovanie v trestnom konaní a že medzi sťažovateľom a žalovaným nedošlo k uzavretiu akejkoľvek zmluvy. Skutočnosť, že sťažovateľ so žalovaným komunikoval, bola zo strany všeobecných súdov odôvodnená tým, že jeho syn sa nachádzal vo výkone väzby, a tak sťažovateľ za svojho syna zaobstarával potrebné záležitosti súvisiace s jeho obhajobou (vrátane dojednania a zaplata odmeny). Všeobecné súdy považovali tiež za preukázané, že sťažovateľ v trestnom konaní písomne splnomocnil iného advokáta (██████████) a rovnaký prístup mohol sťažovateľ naplniť aj vo vzťahu k žalovanému, čím by disponoval vecnom legitimitáciou v konaní.

13. V rámci dovolacieho konania sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie zisteného skutku z dôvodu, že konajúce súdy neskúmali obsah ústnej zmluvy o poskytovaní právnych služieb uzavretej medzi ním a žalovaným. V dovolaní žiadal zodpovedanie právnej otázky, či písomné splnomocnenie jeho syna, ktorým žalovaného poveril jeho zastupovaním v trestnom konaní, má prednosť pred dojednanou ústnou zmluvou medzi ním a žalovaným, aj keď jeho syn na predmetnej zmluve žiadnym spôsobom neparticipoval. Najvyšší súd v namietanom uznesení uzavrel, že pokiaľ by nastolená otázka sťažovateľa aj mala relevanciu, jej zodpovedanie by v kontexte zisteného skutkového stavu pre sťažovateľa neprinieslo priaznivejší výsledok.

14. Ústavný súd po preskúmaní namietaného uznesenia najvyššieho súdu v spojení s jemu predchádzajúcimi rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu nepovažuje právne závery obsiahnuté v namietanom uznesení najvyššieho súdu za arbitrárne, keďže v namietanom uznesení nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktorý by mohol vyvolať účinky nezlučiteľné s uplatneným základným právom a súdnu ochranu či právom na spravodlivý súdny proces. Skutkový stav, na základe ktorého rozhodoval krajský súd, bol založený na zistení, že žiadna dohoda o právnej službe medzi sťažovateľom a žalovaným nevznikla. Najvyšší súd nenašiel racionálnu väzbu medzi právnou otázkou a takto ustáleným skutkovým stavom. Jeho podstatou bola teda neexistencia žiadnej dohody medzi sťažovateľom a žalovaným. Tento skutkový stav najvyšší súd nemal možnosť nijako modifikovať a tým ani právne konfrontovať a posudzovať sťažovateľom presadzovanú favorizáciu ústnej dohody o právnej službe. Za takýchto okolností pomerovať a identifikovať „prednosť“ tvrdenej no nepreukázanej ústnej dohody na účely rozhodnutia

o dovolaní bolo problematické. Sťažovateľovi nemožno uprieť, že komunikácia medzi ním a žalovaným vyvoláva otázky nad vznikom dohody a nad presvedčivosťou či až ústavnou udržateľnosťou dôkazového procesu vykonaného nižšími súdmi. Najvyšší súd ale viazaný dovolacími dôvodmi nebol oprávnený posudzovať dovolanie podľa pravidla o zmatečnosti dovolaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu [§ 420 písm. f) CSP]. Najvyšší súd tak nebol oprávnený vyvodit' závery zo sťažovateľom namietaného nesprávneho a podľa neho ústavne neudržateľného procesného postupu krajského súdu, ktorý dohodovaniu sťažovateľa so žalovaným nepriznal žiadny efektívny zmluvný výsledok.

15. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 348/2019).

16. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne, resp. svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

17. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil možnosť porušenia uplatnených práv sťažovateľa namietaným uznesením najvyššieho súdu, ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2022

Peter Straka
predseda senátu